

decis. 129. num. 37., ac propterea Episcopus debet vigilare, non autem dormire, id est negligientia somno detineri, juxta illud *Psal. 120. Ecce non dormitabit, neque dormiet, qui custodit Israel*, & videnda sunt, quae dixi p. 1. art. 6., an negligentia sit culpa Theologica. *Tuscb. Vers. Negligentia concl. 31.*

*39 Ad quam defensionem, ne negligentia notam incurrat Episcopus, potest, & debet contra quoscumque utrumque gladium adhibere, id est arma temporalia, & spiritualia, alioquin incidat in culpam, de qua in tex. in c. dilecto de sent. excomm. in 6. §., & quidem ibi (Immo si potest, & negligit, videtur injuriantem favere, ac esse particeps ejus culpa) quibus bene colligitur, quod negligens defendere bona Ecclesiæ censetur particeps culpæ, qua damnatur ipse spoliator, ipse raptor, ipse damnificator, & habetur satis notabiliter in c. *Maximianus Episcopus 23 q. 3.*, ubi laudatur quia invitavit Imperatorem ad defensionem suæ Ecclesiæ, ibi, quod si prætermisisset non fuisset laudanda ejus patientia, sed negligentia meritò culpanda, & *Innoc. in c. cum olim in principio de testibus*, quem sequitur *Lapus alleg. 51 num. 17. Vers. ad tertium*, quod eo casu quilibet aliis admittitur ad recuperanda bona prædicta.*

*40 Ita ut etiam non requisitus teneatur, Ecclesiam, ejusque bona defendere, nam propter juramentum ab Episcopo præstitum de defendenda Ecclesia sibi commissa, statim ac noscat Ecclesiæ suæ, vel ejusdem bonis præjuditium inferri, si non defendat, quantum in se est constituantur in mora, ac negligentiam incurrit, ut post *Speculatorum tit. de advoc. §. 1. num. 25. Vers. num. quid is cum aliis, in c. brevi de juram.*, *Sperell. decis. 130. num. 33.*, & non ullam habeat excusationem *Bonifacius VIII. in c. Prælatis de homicid. in 6. concedit*, quod Prælatus Ecclesiæ possit hujusmodi damnificatores, etiam criminaliter accusare, addita protestatione, quod non vindictam sanguinis, sed damni emendationem intendit, quia damnum illatum Ecclesiæ, dicitur suum, seu Prælati ad notata per *Barbosam in eod. c. Prælatis num. 3.*, *Bonacina de Irregular. disp. 7. quæst. 4. puncto 2. num. 4. 5.**

41 Sicuti etiam Episcopus non servans canones, vel servare non faciens propter talem

*negligentiam, dicatur venire contra proprium juramentum, Zabarella, aliisque D. D. in c. Ego N. de Jure jurando, ubi datur forma juramenti quam Episcopus tempore suæ consecrationis jurat, & inter cetera jurat regulas Sanctorum Patrum defendere, & retinere, & licet sit dissensio inter D.D., an ad incurrendum hoc periurium requiratur contemptus, ut voluit Sperell. *decis. 100. num. 32.*, vel quoconque modo non servando, ut volvit *Zabarella in d. c. Ego N.*, & quid nomine regularum Sanctorum Patrum venit, quod explicat *Barbosa d. c. Ego N. num. 5.*, ubi, quod incurritur negligentia etiam absque contemptu propter umquam relevantiam reum regularum.*

*42 Amplia etiam eamdem culpm committi ab Episcopo, qui negligit defendere bona Ecclesiastorum, quia Ecclesiastici, & eorum bona patrimonialia gaudent, & gaudere debent immunitatem à tributis, & exemptionem à gabellis, & collectis: Clem. Præsenti de censibus (ibi, præsenti constitutio ne jubemus, ut locorum Diæcœsan contratos, qui ab Ecclesiæ, vel personis Ecclesiasticis, pro earum rebus propriis, quas non negotiandi causa deferunt &c. excommunicationis sententias à Jure prolatas post quam de ipsis confiterit, omnino publicent) ubi glos. in *Vers. jubemus* notat, quod dioecesanos obligat ex præcepto c. quod præcipitur 14. q. 1., ac per consequens Clementinam obligare Episcopos, sub mortali, ad defendendum Ecclesiastorum bona, ex ead. Clem. colligunt *Zabarella ibid. num. 2.*, *Ancharan. sub num. 5. ad finem*, ubi, quod etiam nemine petente potest Episcopus ex officio inquirere in hoc casu, unde in hoc Prælatos male advertere, & male ponderare dum negligunt, post prædictos scripsit *Sperellus decis. 37. num. 76. Vers. Imo Clemens*, & post *Vital. num. 50.*, & refert *Sperell. loco citato resolutionem Sacrae Cœgregationis in Volaterrana 18. Decœbris 1692.* videlicet (Episcopus acriter reprobatur, quia bona etiam patrimonialia clericorum sunt immunia à collectis laicorum, nec ab Ecclesiasticis etiam sponte dantibus, aut solventibus exiguntur, absque incursum censurarum, id est ut concusat sua conscientie, ac revocet exequitionem, & omnia inde sequita, illiusque Vicarius accedit ad Urbem sub pena suspensionis, ipso jure incurrenda, ac privationis benefitorum, & in ba-*

bilitatis ad alia obtinenda) quam resolutio nem rescripti, non ut cartas implerem, sed ut patenter occurerem excusationi cuiusdam olim Episcopi, qui existimabat, se non posse de negligentia condemnari, eo quia omnia reciebat in Vicarium, dicens, ipse videat, si quæ sunt facienda, aut omitenda, & ipse viderit, si in sibi commissis defecerit, ac propterea se ab omnibus oneribus, & difficultatibus redimebat, nam Sacra Congregatio, supra relata, existimat, quidem Vicarium punitione dignum, quia malè officio suo fungebatur; sed adhuc Episcopum graviter, seu acriter reprehendendum pronunciavit, quia Vicarium non correxit, ac ejusdem directionem neglexit in re tanti ponderis, immo *Duardus ad Bullam Cenæ folio mibi 513. num. 32.* dicit Episcopum negligentem defendere immunitatem Ecclesiasticam incurre excommunicationem.

*43 Pariter tenetur Episcopus clericorum personas à Judice Laico defendere, tamquam ab iniusto exequitore, ita ut si Judex Laicus Clericum caperet, & Episcopus sciens negligenter repeteret, eumdem in poenam suę negligentia teneatur solvere expensas, quas Clericus ex inde faceret in carcere laicali, & expensas remissionis, ac alias, si propter talem moram Clericus aliquas fuerit coactus expensas facere, ad notata per Boer. *decis. 303. num. 12.*, & post eum *Sperell. decis. 18. num. 13.**

Amplia, ut si notabilis nimis esset negligentia Episcopi in defendendo Clericos à Judice laico, juxta immunitatem, & exemptionem Clerico concessam, posset Episcopus, etiam criminaliter puniri: *Farinac. praxi q. 8. nu. 4. vers. Amplia 18. Ambrofin. ad Bullam Greg. XIV. de Immunit. c. 16. nu. 15.*, *Sperell. decis. 17. num. 51.*, ubi, quod etiam incideret in periurium.

*44 Ita si oppressos pauperes, sablevare, & adjuvare negligat Episcopus, tamquam gravis culpæ reus puniendus erit, ut decrevit D. Gregorius relat. in c. Pervenit c. nuntiatum est dist. 84., & utinam Episcopi hos canones quandoque attente legerent, fortassis à dissidia excitarentur, & negligens recipere Clericum carceratum à Judice laico, obligabitur ad expensas *Sperell. dicta decis. 18. num. 13.**

45 Septimò Colligitur, ex verbis Profeti Eze-

chiel supra descriptis, videlicet, quod infirmum fuit, non consolidatis, quod agrotum non sanastis, quod confractum non alligastis, quod abiectum non reduxistis &c, quam recte, & solidè sapientissimus *Sperellus de negligentia, & insipientia* notavit quedam Ordinarium in *Decis. 138.*, qui ex officio non curavit uxorem, quæ absq; iudicio Ecclesiæ diverterat, ad maritum reducere, immo per annum integrum à marito expertus id neglexit, & post annū decrevit per maritum præstari alimenta uxori, & filiabus absentibus contra Mari- ti, & Patris voluntatem, non servato ju- ris ordine oscitanter, quasi prauus sit sequens effectus præcedenti negligentiae, & so- cordia.

*46 Negligentia Episcopi in conferendis bene- ficiis vacantibus, & ad suam collationem spectantibus eum operatur effectum, ut ad Superiorum devolvat pro ea vice ipsorum donationem, seu collationem c. nullam de concess. præbend. Tuscb. practic. concl. in §. Negligentia concl. 35. num. 8., & seqq. ex regula à generali, quod propter negligentiam Episcopi, Jurisdictione devolvitur ad Archiepiscopum: *Marescot. variar. resolut. lib. 1. c. 54. nu. 9. 10.*, & 13., *Rota coram Emo Dño meo Card. Cerro decis. 128. num. 12.*, *Barbosa de Poteft. Episcopi tit. 4. nu. 49.*, & alleg. 126. per totum, ut autem iste sequatur effectus duo requiruntur, primo, quod Episcopus sciat beneficium vacare, secundo, quod à diæ scientiæ effluxerint sex menses, post quod tempus, & non antea dicitur negligens, & in poenam negligentiae amittit Jus beneficium conferendi pro ea vice, ut est tex: expressus de utroque requisito in c. licet Magister de supplen. neglig. Prælat., *Garzias de Beneficiis p. 10 c. 2. num. 1.*, *Barbosa de potest. Episcopi alleg. 58. num. 1.*, & seqq. per totum, ubi nu. 5., quod hoc tempus sex mensium currit de momento in momen- tum, & quod dies termini computetur in termino, & alleg. 126. num. 15., & seqq., ubi latissimè de negligentia Prælatorum in iis, quæ pertinent ad Jurisdictionem volun- tariam, ubi num. 16. disputat, an hæc de- volutio sit inducta à Jure in poenam negligentiæ, vel ob bonum publicum, & ad Ecclesiæ utilitati consulendum, ubi num. 18. bene observat, quod hujusmodi devolutio inducta sit à Jure canonico, eaque non sit*

inferenda, nisi in casibus ab eodem Jure canonico expressis, & tamquam odiosa potius est restringenda, quam extendenda ad reg. odia, de reg. Jur. in 6., hinc est, quod ante scientiam vacationis beneficij, non potest Episcopo negligentia imputari, ad tradita per Rotam in Spoletana beneficiorum coram Mantica decis. 529. num. 3. inter novissimas per Farinac. collectas, per tex. in c. licet de suppl. neglig. Prelat. Antonell. de tempore legali lib. 3. c. 16. num. 1., & 2.

47 Ad effectum autem, ut Episcopus dicitur negligens, & negligentia presumatur quare solet, an Episcopus presumatur habere scientiam vacationis beneficij in sua Diocesis vacantis, Barbosa d. alleg. 58. dicit presumti, eo quia Episcopus, cum teneatur visitare singulis annis suam Diocesim, & continuè vigilare super ejusdem regimine, ita tenetur scire statum suæ Diocesis, & ut excludatur culpa, & negligentia in tali visitatione, & notitia oritur presumptio scientiae vacationis ejusdem Diocesis beneficiorum.

48 Quo verò ad negligentiam in usu, & exercitio Jurisdictionis contentiosæ, quænam requirantur, an præter negligentiam aliquid aliud requiratur, ut jurisdictione devolvat ad Superiorum, recolenda sunt, quæ diximus p. 1. de negligentia in communi artic. negligentia qualiter suppleatur.

49 Quod diximus de scientia presumpta moderandum est, juxta scripta per Antonell. supra num. 3., quod scilicet hæc notitia vacationis determinari debeat per Judicem, considerata qualitate beneficij, fama, ac modo vacationis, distantia locorum, & aliis circumstantiis: Garzas de Benef. d. p. 10. c. 1. num. 31. 33.

50 Quæ negligentia imputatur Episcopo electo, qui nondum accepisset possessionem Episcopatus, si per ipsum steterit, ut post Rotam, & Jordanum, notat idem Antonell. d. c. 16. num. 5., Garzas de benef. p. 10. c. 2. num. 22. 23., Barbosa d. alleg. 58. num. 5. post medium, ea generali ratione, quia negligentia nemini debet prodesse, ut diximus p. art. in princip., quando per negligentem stat quin tollat impedimentum.

51 Ita pariter cum non dicatur negligens, qui impeditur agere, nec potest ipse impedimentum tollere c. quia diversitatem de confess. preb., etiam si incurrit impedimentum

ex sua culpa, quia adhuc verificatur, quod non potest agere, sequitur quod Episcopus, qui vel non accepit possessionem, vel post acceptam, tamen non confert intra sex menses ex impedimento, non dicatur negligens, ac negligentia poenas non incurrat, sive elapsis sex mensibus non privetur jure conferendi, sed adhuc post sex menses possit conferre, quia hoc spatium temporis incipit sibi currere tantum cessante impedimento: Garz. d. c. 2. num. 17., & 24., Antonell. d. c. 16. num. 8., ubi post Garz., quod allegas impedimentum deberet illud probare, quia cum sit quid facti, non presumitur, sed per allegantem venit probandum.

52 Diximus, quod negligentia Episcopo conferre beneficium infra sex menses, collatio devolvitur ad Superiorum, veluti Archiepiscopum, si ille erit suffraganeus, vel ad Papam, si ille immediate Papæ subiicitur, & sit à quolibet Archiepiscopo, vel Patriarcha exemptus; Barbosa ad Trid. sess. 24. c. 20. de reform. num. 59., Salgad de Protectione Regia p. 3. c. 13. num. 67., & seqq., qua devolutione facta, Archiepiscopus, vel Patriarcha, habet pariter sex menses, infra quos conferat, alias eo pariter negligentie elapsis sex mensibus collatio devoluitur ad Papam arg. c. Ne pro defecitu de elect., & negligentia istorum Archiepiscoporum, nempè, aut Patriarchæ operatur eosdem effectus, ac negligentia Episcopi, & tempus sex mensium eodem pariter modo currit, & computatur, & summittur, ut latè Antonell. d. c. 16. num. 16., & seqq., Vivian. de Jure Patron. lib. 12. c. 4. num. 17.

53 In institutione verò præsentati à Patrono ad beneficium, seu Ecclesiam Parochiale brevius temporis spatium, nempè duorum mensium est assignatum Episcopo, intra quod si non instituat præsentatum à Patrone Ecclesiastico, vel laico, vel mixto sit negligens; ita ut præsentatus si prius institerit pro obtainenda institutione, & infra prædictos duos menses Episcopus, vel Ordinarius non eum instituerit, devoluitur facultas conferendi ad Sedem Apostolicam, vel habentibus indulsum, data tamen optione ipsi Patrono pro huiusmodi institutione obtainenda habendi recursum ad Metropolitanum, vel vicinorem, aut ad Sedem Apostolicam, ut ex consit. B. Pii V. incipit

incipit, In conferendis sub datum Romæ 5. Kal. April. 1567. S. 4. ad finem, quæ est 34. in ordine tom. 2. in novis Massobr. praxi habendi concursum requisit. 9. dub. 2., & hoc modo moderanda sunt dicta per Barbosam de potest. Episcopi p. 1. tit. 4. num. 20.

Si verò præsentatus infra prædictos duos menses non institerit pro institutione obtinenda, tunc devolvitur ad Papam dum taxat: Quaranta in summa Bullarii, in Vers. Benefitii Parochialis collatio, Vivian. de Jur. patr. p. 2. lib. 12. c. 4. num. 15.; Et si beneficium non sit Parochiale, tunc non reputatur in jure statutum tempus, infra quod institutio sit facienda, unde per solum temporis cursum Episcopus, vel quicumque instituere debens, non sit negligens, si differat institutionem, in eo autem casu, quo nimis differat, remedium est, ut Superior assignet certum tempus Episcopo, vel cuicunque alteri habenti instituere, infra quod instituat, quo elapsus, tunc Episcopus sit negligens, Superior potest ipse instituere jure devoluto, supplendo negligentiam, ut post plures notat Vivian. de Jur. patr. lib. 12. c. 4. num. 9., & seqq.

56 Ut autem possit appellari à denegata, seu retardata institutione ex negligentia Episcopi, requiritur tripla interpellatio: Rota in una Feltrina Canonicatus. 5. Decemb. 1603. coram Ortembergo, Salgad de Regia protect. p. 3. c. 13. num. 67., & seqq., facit Trid. sess. 24. c. 20. de reform., ibi Episcopo prius requisito, Barbosa de potest. Episcopi alleg. 72. num. 193., Serapbin. in Calaguritana juris ingrediendi, quæ inter ejus impressas est decis. 455. num. 4.

57 In criminibus verò corrigendis non notariis ex negligentia Episcopi, ut Jurisdictione devolvat ad Superiorum, necesse est, ut Superior prius Episcopo assignat terminum, post quem tunc devolvit c. irrefragabili. Excessus de officio Judicis ordin. Barbosa de potest. Episcopi p. 1. tit. 4. num. 19. in fine.

58 Alius est casus negligentiae Episcoporum, & Archiepiscoporum, scilicet in congreganda Synodo Provinciali, & Diocesana, quia debet Metropolitanus singulo triennio suffraganeorum Episcoporum Synodus congregare, Episcopi verò Synodus Diocesana singulo anno tenentur convocare, & in ea statuere, quæ pro bono regimine Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum noverint

in Domino expedire, sicuti, & quæ pro animarum salute, pro excessibus corrigendis, moribus moderandis, controversiis componendis, viderit necessaria, c. annis singulis dist. 18., Piasae. prax. p. 2. de Synodo num. 1.

Et licet Sacrorum Canonum sanctione poterant antiquitus Episcopi, bis in anno Synodum celebrare c. cum venerabilis de censibus glof. in c. si Episcopus in Vers. permititur de officio Ordin. in 6., Barbosa de potest. Episcopi alleg. 93. num. 3., Hodie tamen ex Sacro Trid. Concil. sess. 24. c. 2. de reform., semel singulo anno saltem celebrare diocesanam Synodum tenetur Episcopus, in quo si fuerit negligens suspendendus erit ab excommunicatione officii c. sicut olim de accus., immo excommunicationis ad duos menses sententia serietur, loco autem excommunicationis suspensionem interpretatur glof. ibi in V. excommunicationis c. decernimus dist. 18., c. quando dist. 38., Massobr. de Synodo diocesana c. 2. dub. 6. num. 5. 6., & quod Episcopus in hoc negligens veniat suspendendus, decisum referit Gavant in Encyriptione Episcoporum Vers. Synodus diocesana n. 5., & quod incurrat poenas à Jure statutas, fuisse resolutum, attestatur Selius in selectis canon. c. 25. num. 30. per sacram Congreg. sub die 26. Junii 1621., & refert Barbosa ad Trid. d. sess. 24. c. 2. sub num. 18., & certum est, quod Trid. d. c. 2. in fine concludit, quod si in his tum Metropolitanus, quam Episcopi, & alii supra scripti negligentes fuerint, poenas sacris canonibus sanctitas incurant: Massobr. de Synodo c. 2. dub. 3. à nu. 3., & hoc esse de præcepto, nisi causa excusat, quæ solet, & debet afferri in visitatione liminum Apostolorum reffert declaratum per Sacram Congreg. Tridentini Interpretum Gavant. de Synodo cap. 2. in anno. 6. num. 6.

59 Ex quibus verbis, tamquam præceptis, sub gravi pena colligit Sylvester in V. Concilium ad finem, Metropolitanos, & Episcopos obligari sub mortali, & post eumdem, & Gavant. Pax Jordan. elucidat. divers. tom. 2. lib. 8. tit. 2. sub num. 40. ad fin., ubi num. 41. notat prædictas auctoritates procedere, tam de Synodo provinciali, quæ Diocesana, & sub num. 37., & 41. valde exclamat, quod hodie, tam Metropolitanorum, quam Episcoporum negligentia in con-